

MAS-regel

Följsamhetsmätning basala hygienrutiner och klädregler (BHK) inom Socialförvaltningen

Framtagen av socialförvaltningen
Gäller från och med 2025-03-12

Följsamhetsmätning basala hygienrutiner och klädregler (BHK) inom Socialförvaltningen

Innehåll

Följsamhetsmätning basala hygienrutiner och klädregler (BHK) inom Socialförvaltningen	1
1. Bakgrund och syfte	2
Definitioner	2
Ansvar	3
Tillvägagångssätt.....	3
Rapportering	3
Resultat.....	4
Uppföljning	4
Styrdokument	5

1. Bakgrund och syfte

Verksamhet som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), socialtjänstlagen (2001:453) vid insatser som avser hemtjänst i ordinärt boende eller boende som avses i 5 kap. 5 eller 7§ SoL och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387) vid insatsen bostad med särskild service enligt 9§ 8 eller 9 LSS, ska tillämpa Socialstyrelsens föreskrift om basal hygien i vård och omsorg (2015:10). Enligt Socialstyrelsens föreskrift om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (2011:9) ska varje vårdgivare bedriva egenkontroll och upprätta system för kvalitetssäkring och uppföljning.

Målet är att uppnå en följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler på 100 % och förutsättning för tillförlitliga och jämförbara data är deltagande vid alla mättillfällen.

Syftet med detta dokument är att beskriva ansvar, tillvägagångssätt, frekvens för mätning och rapportering av följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler (BHK) inom Socialförvaltningen (SOF).

Definitioner

- **Observationsmätning** – hygienombud, eller personal som arbetar i verksamheten och fått det i uppdrag, genomför iakttagelser av följsamhet till BHK av medarbetare vid vårdtagarnära arbete som omvårdnad, undersökning eller behandling med vårdtagare närvarande.
- **Självskattning** – en enskild medarbetare värderar/skattar sin egen följsamhet till BHK vid vårdtagarnära arbete så som omvårdnad, undersökning, behandling med vårdtagare närvarande.

Mätning via observation ska utföras i första hand, om observation absolut inte går att utföra (t.ex. vid ensamarbete) genomförs istället självskattning.

Ansvar

- **Avdelningschefen** (egen regi) ansvarar för att det finns rutiner för mätning av följsamhet till BHK och att resultatet följs upp minst en varje halvår.
- **Enhetschef/verksamhetschef** ansvarar för att mätning av följsamhet till BHK genomförs enligt plan och att resultaten registreras. Enhetschefen ansvarar för att meddela hygienombud när mätning ska utföras och schemalägga för mätning och inrapportering så att ombuden kan genomföra dem
Enhetschefen ansvarar också för att mallen för registrering av resultat sparas ner digitalt i verksamheten för att kunna användas vid nästa mätning.
Enhetschefen ansvarar för att följa upp resultaten i sin verksamhet efter respektive mätning. Vilket också innefattar återkoppling till medarbetare, vid behov ta fram handlingsplan samt då. följa upp vidtagna åtgärder.
- **Hygienombud** ansvarar för att utföra observationsmätning och registrera resultatet.
- **MAS (Medicinskt ansvarig sjuksköterska)** ansvar för att meddela när mätning av följsamhet av BHK ska utföras samt att följa upp resultat. MAS ansvarar även för sammanställning av resultat till SOF:s årliga patientsäkerhetsberättelse.

Tillvägagångsätt

Mätningarna ska göras 4 gånger per år: **mars, juni, september och december** och initieras av MAS. Mätningarna ska genomföras genom observation/självskattning av **15 omvårdnadstillfällen/ mättillfällen** per avdelning/enhet gärna från flera yrkeskategorier. Se formulär:

- [Mall för observationsmätning SOF - Följsamhetsmätning Basala hygienrutiner och klädregler](#)
- [Mall för självskattning SOF - Följsamhetsmätning basala hygienrutiner och klädregler](#)

Rapportering

Mätningen ska registreras i Excelark *Mall för Registrering BHK 2025*, vilken skickas ut i samband med årets första mätning. Varje enhet/avdelning ska ha en egen mall för sina registreringar. Mallen ska namnges med verksamhet och eventuell avdelning och sparas ned digitalt och lokalt på enheten till nästa mätning.

Samtliga 4 mätningar ska registreras i samma mall. Det finns ett blad för varje mätning.

Fyll i om det varit observation eller självskattning i rutan under Typ av mätning:

1		Typ av mätning:									
2		Hygienregler					Klädregler				
3		Yrkeskategori	Korrekt desinfektion av händerna före	Korrekt desinfektion av händerna efter	Korrekt användning av handskar vid risk för kontakt med kroppsvätskor	Korrekt användning av engångs förkläde av plast	Korrekt arbets dräkt	Fri från ringar, klockor, armband, bandage och stödskenor	Naglar korta och fria från nagellack och konstgjort material	Kort eller uppsatt hår	
4	1	Undersköterska									
5	2		J								
6	3		N								
7	4										
8	5										
9	6										
10	7										
11	8										
12	9										
13	10										
14	11										
15	12										

Samtliga observationer/skattningar ska registreras, en per rad. I varje kolumn finns en ”rullgardin” där du kan välja J för ja och N för Nej.

I mallen för självskattning respektive observationsmätning finns ett tredje svarsalternativ vid mätningarna och det är *ej relevant*. Det är om det vårdtagarnära arbetet vid observationen inte kräver handskar resp. förkläde. ***Ej relevant* klassas som korrekt och ska alltså registreras som J.**

Efter registreringen ska mallen sparas digitalt i verksamheten och även skickas till MAS

Resultat

Resultatet presenteras i samma mall direkt under registreringen i form av tabeller.

Uppföljning

Följsamhet av basala hygienrutiner och klädregler är den ensamt viktigaste åtgärden för att minska smittspridning. Mätning av följsamheten är inte en lösning, det är ett sätt att följa upp att det finns kunskap och att arbetssätt och rutiner följs korrekt. Det är viktigt att alla, såväl chefer som medarbetare tar sin del av ansvaret och är involverade i arbetet.

Verksamheterna behöver fortlöpande arbeta aktivt med arbetssätt, utbildning och uppföljning för att nå en följsamhet i hygienrutinerna och därmed minska risken för smitta och smittspridning.

Vid behov kontakta MAS för stöd och hjälp till förbättringsåtgärder.

Styrdokument

HSL (2017:30) Hälso –och sjukvårdslagen

SOSFS 2011:9 Socialstyrelsens föreskrift om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

SOSFS 2015:10 Basal hygien i vård och omsorg

HSLF-FS 2022:44 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om smittförebyggande åtgärder i vissa verksamheter enligt SoL och LSS